

πολιτισμού, ἐφ' ἧς ἡ ἀληθὴς ἡθικοποίησις τοῦ πνεύματος θὰ ἐξαλείψῃ πᾶσαν μεταξὺ τῶν λαῶν ἐθνικὴν, κοινωνικὴν καὶ θρησκευτικὴν διχόνοιαν, ἡ δὲ ἀληθὴς ἡθικοποίησις τοῦ σώματος θὰ διευκολύνῃ τὴν γνῶσιν καὶ τήρησιν τῶν νόμων τῆς φύσεως.

Ἔως οὗτο γίνῃ τοῦτο, ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος πολλὰς ζοφερὰς σελίδας θὰ γράψῃ ἀκόμη, ὁ κόσμος θ' ἀποδεκατισθῇ καὶ ἐπανειλημμένως θὰ ὑποστῇ ὅλας τὰς ἐκ τοῦ φυλετικοῦ καὶ κοινωνικοῦ μίσους προκυπούσας συμφορὰς, οὐκ ὀλίγους θὰ συνάψῃ ματαίους ἀγῶνας χάριν ὑλικῶν συμφερόντων δαπάναις τῶν εὐγενεστέρων τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος δυνάμεων μέχρις ὀλοτελοῦς αὐτῶν ἐξαντλήσεως. Ἀγὼν ὑπὲρ ὑπάρξεως εἶνε τὸ ἔμβλημα τοῦ παρόντος αἰῶνος, αἱ αἰτίαι δὲ τοῦ ἀγῶνος τούτου ἐγκαινιῶνται ἐν αὐτῇ τῇ ἀνωμάλῳ καὶ εἰς τοὺς φυσικοὺς κανόνας μὴ ἀνταποκρινομένη ὑπάρξει ἡμῶν. Καὶ διὰ τὴν γνῶσιν τῆς αὐτῆς ἐν ὅλῃ τῇ θλιβύτῃ καὶ κακοδαιμονίᾳ ἀρκεῖ νὰ ῥίψῃ ἐν μόνον βλέμμα εἰς τὸν βίον καὶ τὰς ἀσχολίας τῶν ἀνθρώπων κέντρου τινὸς τοῦ πολιτισμοῦ, μιᾶς εὐρωπαϊκῆς μεγαλοπόλεως.

Ὁ οὐδέποτε ἐπὶ ζωῆς τοῦ ἰδῶν τοιαύτην τινὰ πόλιν ἐκ πρώτης ἀρχῆς θὰ νομίσῃ, ὅτι εἰς τοὺς ἀνθρώπους τούτους, τοὺς ἐν βίᾳ καὶ ἐξάψει τῇδε κἀκεῖσε σπεύδοντας, συνέβη τι ἔκτακτον. Στενοχωρία καὶ σκοτοδίνη θὰ καταλάβῃ αὐτὸν καὶ μετ' ὀλίγον πόθος, ὅπως ὅσον ἔνεστι τάχιον ἀπομακρυνθῇ τοῦ θορύβου τούτου καὶ τῆς ταραχῆς. Μόνον ὁ ἀστὸς εὐχαριστεῖται ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ἡ εὐχαρίστησις αὕτη δὲν εἶνε σημεῖον ὑγείας καὶ εὐρωστίας, ἀλλὰ νευρικῆς ἐξαφews καὶ ἀδυναμίας. Τὸ νευρικὸν τοῦ σύστημα δὲν ὑποφέρει πλέον τὴν ἀπλότητα καὶ γαλήνην τοῦ βίου, ὅπως καὶ ὁ ἀσθενὴς καὶ κατεστραμμένος στόμαχος τοῦ ἀβροδιαίτου δὲν ἀνέχεται τὴν λιτὴν τοῦ ἀγρότου τροφήν.

Ἐρεθισμοὺς τοῦ νευρικοῦ συστήματος παρέχει πᾶσα μεγαλόπολις χονδρικῶς, ἐν εἶδει φρικτῶν καὶ σπαραξικαρδίων δραμάτων, κωμωδιῶν, συζυγικῆς ἀπιστίας, μουσικῆς διαταρασσοῦσης καὶ ἐξαπτούσης τὰ νεῦρα, εἰκόνων καὶ θεαμάτων

ἐρεθιζόντων τὰς αἰσθήσεις καὶ τὴν ὄρασιν, βαρέων οἶνων, σιγάρων, ἀρωματικῶν ποτῶν, λεσχῶν, χαρτοπαιγνίου, ἐρωτικῶν σκηνῶν, ἐγκλημάτων καὶ ἀπεικταίων κτλ. Ἀφ' οὗ ὁ πεπωρωμένος κάτοικος τῆς μεγαλοπόλεως ἀπολαύσῃ ὅλα ταῦτα τὰ προϊόντα τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ ἐν χώροις, συνήθως κακῶς ἀερίζομένοις, καὶ παραμείνῃ ἐν αὐτοῖς μέχρι βαθείας νυκτός, ἀπέρχεται τέλος οἶκαδε πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ ἐγείρεται τὴν ἄλλην πρωΐαν κατηφης καὶ ἐξηντλημένος, ὅπως ἐπαναρχίῃ τὸ ἔργον τῆς ἡμέρας.

Ἡ ταχέως προαγομένη ἐκφύλισις τῆς ἰδιοσυγκρασίας τῆς συγχρόνου γενεᾶς προδίδεται διὰ τῆς νευρικῆς ἀδυναμίας καὶ τῆς ἀναιμίας. Πληθὺς ὥρων, φιλασθένων, βεβαρημένων καὶ ἐξηντλημένων ἀνθρώπων, ὧν τὸ αἷμα στερεῖται τοῦ ἀναγκαίου ποσοῦ σιδήρου καὶ οἷτινες εἶνε μὲν λίαν „νευρικοί“ ἐλάχιστοι δὲ „νευρώδεις“, πληροῦσι τὰ βιομηχανικά, ἐμπορικά καὶ ἐπιστημονικά κέντρα τοῦ ἡμετέρου πολιτισμοῦ. Παρὰ ταῖς ἡμετέρας γυναῖκες ἡ ἐκφύλισις αὕτη καταφαίνεται ἐν τῇ ἀνικανότητι αὐτῶν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν πρωτίστων μητρικῶν καθηκόντων.

Μία τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν τῶν διαφορῶν νευρικῶν παθήσεων εἶνε προσέτι καὶ αἱ ψυχικαὶ συγκινήσεις, καὶ μάλιστα ὅταν αὐταὶ τύχῃ νὰ συμπέσωσι μετὰ πνευματικῆς καταπονήσεως. Σημειωτέον ὅμως ὅτι αὕτη ἡ ὑπὲρ μέτρον καταπόνησις ἐν τῷ ἀγῶνι πρὸς ταχυτέραν ἀνάπτυξιν καὶ προαγωγὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐμπερικλείει κινδύνους οὐ μόνον διὰ τὴν σύγχρονον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν γενεάν.

Δὲν εἶνε λοιπὸν παράδοξον ἂν πρὸ πάντων ὁ ἀνὴρ προσβάλλεται τὴν σήμερον συχνότερον ὑπὸ τῶν κακῶν τούτων, διότι αὐτὸς κυρίως ὀφείλει ν' ἀνταποκριθῇ εἰς ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ κοινωνικοῦ βίου διὰ τῆς διανοητικῆς του ἐργασίας, ἂν αὐτὸς μᾶλλον τῆς γυναικὸς γίνεται θῦμα τῆς ἐγκεφαλικῆς μαλακύνσεως, ἥτις εἶνε μερικὸν παθολογικὸν φαινόμενον καὶ συνέπεια τῶν κοινωνικῶν περιστάσεων τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος.

Δρ. Ε. Μ.

ΚΟΛΟΣΣΟΙ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ.

Τὰ μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα τῶν παλαιῶν ἡμῶν προγόνων πάντοτε ὑπῆρξαν ἀντικείμενα ὑψίστου θαυμασμοῦ, ἅπαντες δὲ οἱ μελετήσαντες, ἔστω καὶ κατ' ἐπιπολὴν μόνον, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τέχνην τῶν ἀρχαίων, Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων, ἐκπλήσονται καὶ ἀποροῦσι πῶς οἱ τῶν νεωτέρων βοθητικῶν μηχανημάτων ἀποροῦντες ἄνθρωποι ἐκεῖνοι κατάρθουν μετὰ τόσης εὐκολίας καὶ τέχνης ν' ἀνεγείρωσι τεράστια τῷ ὄντι καὶ ἐπιβλητικὰ τὸ μέγεθος κτίρια. Μεθ' ὅλα ταῦτα ὅμως δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν, ὅτι τὸ οἰκοδομεῖν πρὸ παντὸς ἄλλου ἀπαιτεῖ δαπάνην πολλῶν χρημάτων καὶ ὅτι δύναται τις νὰ οἰκοδομήσῃ ὅ,τι ἂν θέλῃ, φθάνει μόνον ἀφθόνης νὰ ἐξοδεύῃ. Βεβαίως εἰς τοὺς σημερινοὺς χρόνους πολὺ εὐκολον θὰ ἦτο νὰ κτίσωμεν πυραμίδας διπλασίως μεῖζονας τῶν παλαιῶν, ἐὰν εὐρίσκετό τις Φαραὼ πρόθυμος νὰ παράσχῃ τὸ πρὸς ἀνέγερσιν τοιαύτης ἀνοησίας χρῆμα. Ὡς τε μὲ ἄλλους λόγους πρέπει μόνον νὰ θαυμάζωμεν καὶ ν' ἀπορώμεν, πῶς οἱ Αἰγύπτιοι ἐπέισθησαν τόσα χρήματα νὰ κατασπαταλήσωσι χάριν τῶν πυραμιδοειδῶν τούτων τερατουργημάτων, τὰ ὅποια εἰς τὸν τὰς χώρας ἐκεῖ-

νας ἐπισκεπτόμενον ξένον ἐμποιοῦσι τὴν ἐντύπωσιν ὥσαντι ἡ ἄμμος τῶν ἀπεράντων ἐκείνων ἐρήμων συνεπισωρευθεῖσα μετεβλήθη εἰς τοὺς κολοσσιαίους ἐκείνους κρυστάλλους τῆς ὀνθρωπίνης οἰκοδομητικῆς τέχνης. Τὸ κτίζειν καὶ οἰκοδομεῖν εἶνε κυρίως μυρμηκικὴ ἐργασία, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν ἐποχὴν εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε ἦτο τοιαύτη, διότι πᾶσαν ἔλλειψιν μηχανῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομητικῶν ἐργαλείων ἀντικαθίστων ἀπειράριθμοι μικραὶ δυνάμεις ἀνθρώπων, τρεφόμεναι καὶ συντηρούμεναι ἐφθηνὰ καὶ μεθ' ὅλης τῆς δυνάτης ἀνεπαρκείας καὶ δι' αὗς οὐδεὶς ἐφρόντιζεν οὐδ' ἐχολόσκαεν, ἂν διαρκούσης τῆς ἐργασίας κατεστρέφοντο ἑκατὸν ἢ καὶ πλείους ἐξ αὐτῶν. Πολλὸς ἰδρὼς καὶ ποταμοὶ αἵματος ἀτυχῶν καὶ πιεζομένων ἀνθρωπίνων πλασμάτων ἐχύθησαν τότε ἐκεῖ καὶ ἀποξηρανθέντες συνέσφιγγαν ἔτι μᾶλλον τὰ στερεὰ ἐκεῖνα θεμέλια τῶν λειψάνων τοῦ ἀρχαίου αἰγυπτιακοῦ μεγαλείου.

Ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὴν τέχνην, πάντα τὰ ἔργα τῶν Ἑλλήνων, οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ τοῦ μεσαιῶνος οὐδέποτε ὑπερῆκοντίσθησαν ὑπὸ τῶν οἰκοδομῶν τῶν

νεωτέρων χρόνων, διότι ἀληθῶς ἐν τῇ οἰκοδομητικῇ δεξιότητι, πρέπει ὅλοι νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν ὅτι, ὁ νεώτερος κόσμος πολὺ ὑπολείπεται τοῦ παλαιοῦ. Μόνον ὑπὸ μίαν ἐποψὴν ἢ νεωτέρα οἰκοδομητικὴν λίαν ὑπερέβη τὴν παλαιάν καὶ τὸ πλεονέκτημά της τοῦτο συνίσταται εἰς τὴν ἱκανότητα, πῶς νὰ διαζευγνύη μεγάλας ἐκτάσεις καὶ νὰ συγκρατῇ κολοσσιαίας στέγας χωρὶς διαμέσων ἐρεισμάτων, ἀλλὰ μόνον τῇ βοηθείᾳ σιδηρῶν ἐλασμάτων, καταλλήλως χρησιμοποιουμένων. Τοιοῦτοτρόπως κατωρθώθη νὰ κατασκευάζωνται γέφυραι, αἵτινες δίκην γιγαντιαίων δικτύων ἀράχνης αἰωροῦνται εἰς τὸν ἀέρα, καὶ νὰ ἐπιστεγάζωνται χώροι ἐκτάσεως τῶ ὄντι ἀχανοῦς. Χωρὶς νὰ καταφύγωμεν εἰς μακρινὰ καὶ σπάνια παραδείγματα ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν ἓνα μόνον τῶν συνήθων σιδηροδρομικῶν σταθμῶν τοῦ Βερολίνου, πρὸς ὃν οὐδὲν ἴσον κατὰ τὸ μέγεθος οἰκοδόμημα ἔχει νὰ παραβάλλῃ ἢ ἀρχαιοῦς. Ὁ σταθμὸς τοῦ Ἀνχάλτου ἐν Βερολίῳ ἔχει στέγην ἐκτάσεως κατὰ πλάτος 65 περίπου μέτρων, ὁ δὲ τοῦ Ἁγίου Παύλου σταθμὸς ἐν Λονδίῳ ἔχει στέγην πλάτους 54 μέτρων, οὐδὲν δὲ ὑπάρχει τὸ κάτωθεν δυνάμενον νὰ υποβαστάσῃ τὸν κολοσσιαῖον τοῦτον ὄγκον ἐρεισμα. Ἀλλὰ τὸ μέγιστον τέρας τοιοῦτου εἶδους ἔσται ὁ σχεδιασθεὶς νέος κεντρικὸς σταθμὸς τῆς Φραγκφούρτης, ὅστις θὰ ἔχῃ παραλλήλως τρεῖς στοάς, ἀνὰ 54 μέτρων πλάτους ἐκάστην, καὶ τὰς τρεῖς ὁμοῦς τοιοῦτοτρόπως διατεταγμένας, ὥστε τὸ ὅλον αὐτῶν ν' ἀποτελῇ ἓνα μόνον εὐρύτατον χώρον, εἰς ὃν ἐκβόλλουσιν ἕξ διάφοροι κεντρικαὶ σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ.

Οὐδὲν ὑπάρχει πλέον τὸ κωλῶν νὰ ἐπεκταθῶσιν ἔτι μάλλον οἱ εὐρεῖς αὗτοι χώροι, οὐδὲν βεβαίως ἄλλο ἐκτός τοῦ ζητήματος τῆς ἐξευρέσεως τῶν πρὸς τοῦτο ἀναγκαίων χρημάτων. Τοιαῦτά τινα κτίρια συνειθίζουσιν οἱ Γερμανοὶ ν' ἀποκαλῶσι „τολμηρά“, ἐν τούτοις πᾶς καλὸς μηχανικὸς οὐδέποτε κάμνει τολμηρὰ ἔλματα ἐν τῇ τέχνῃ του, ἀλλὰ πάντοτε λίαν ἀκριβῶς ὑπολογίζει καὶ ἐξετάζει τὰς σχέσεις, γι-

νώσκει δ' ἀσφαλῶς πόσον δύναται τὸ ἔργον ν' ἀντιστῇ εἰς τυχαῖα φυσικὰ φαινόμενα, ὅσον θυέλλας, μεγάλας νιφοστιβάδας καὶ τὰ παρόμοια. Ἀναμφιβόλως ἡ γέφυρα τοῦ Tay ἦτο λίαν ῥοκινδύνως κατασκευασμένη, διότι ὀλίγαι μόνον γνώσεις ἤρκουν, ἵνα ἀποδειχθῇ ὅτι ἐπιγιγνομένων καὶ μετρίων τινῶν μόνον τῆς φύσεως ταραχῶν δὲν ἴδυνάτο παρὰ νὰ καταρρεύσῃ.

Ἐπ' ἐσχάτων ἤρξαντο καὶ ἐν Γερμανίᾳ νὰ γίνωνται μεγάλαι πρόοδοι, ὅσον ἀφορᾷ τὴν διὰ λίθων κατασκευὴν διαφόρων κτισμάτων, προωρισμένων εἰς τὴν καθημερινὴν τοῦ κοινοῦ χρήσιν. Τοῦτου ὀφθαλμοφανῆ ἀποδείξιν ἔχομεν τὴν ἐν Δρέσδῃ μεγάλην γέφυραν τοῦ Ἑλβᾶ, θεωρουμένην ὡς ἐν τῶν θαυμάτων τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τέχνης. Τὴν σήμερον δὲ ἀνωθεν καὶ κάτωθεν αὐτῆς ὑπάρχουσι σιδηροδρομικαὶ γέφυραι μετὰ πολὺ μεγαλειτέρων ἀψίδων ὑπὲρ τὸν Ἑλβαν, χωρὶς ἐντούτοις νὰ ὑπάρχῃ τις ἔχων τὴν διάθεσιν νὰ θαυμάσῃ τὸ φαινόμενον καὶ νὰ ἐκπλαγῇ ἐπὶ τῷ κατορθώματι τούτῳ τῆς γεφυροποιίας.

Ὅμοιον κτίσμα πρὸς τὰς πυραμίδας, αἱ ὁποῖαι ἄλλως ἦσαν μόνον γιγαντιαῖοι τάφοι, οὐδὲν ἔχομεν τὴν σήμερον, ἀλλὰ πόσον θαυμασιώτερον ὡς ἀρχιτεκτονικὸν καὶ μηχανικὸν κατορθώμα εἶνε ἡ διάτρησις τοῦ ἁγίου Γοθάρδου, ἣτις ἐγένετο ἐν σχετικῶς τόσον βραχεῖ χρονικῷ διαστήματι. Ὑπὸ τεχνικὴν δ' ἐποψὴν πόσαι πρόοδοι ἔπρεπε πρῶτον νὰ γίνωσιν, ὅπως ἡ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ὑποβρύχιος σήραγγῃ μὴ μόνον θεωρῆται ὡς εὐκόλως δυναμένη νὰ διατρηθῇ, ἀλλὰ καὶ μηδὲ τὸ ἐλάχιστον τεχνικὸν ἐμπόδιον νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῆς ὅλης ἐπιχειρήσεως. Ὅσον ἀφορᾷ πρὸς τὰ μηχανικὰ ταῦτα δημιουργήματα τὰ ὅρια τῆς τελειότητος κεῖνται ἐν τούτοις ἀκόμη πολὺ μακράν, εἶνε δὲ βέβαιον ὅτι τὰ τέκνα μας θὰ ἴδωσι καὶ θὰ θαυμάσωσι πολλὰ ἀκόμη ἀρχιτεκτονικὰ θαύματα, περὶ ὧν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἔννοιαν δύνανται ἀκόμη νὰ σχηματίσωσιν οἱ γονεῖς τῶν.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Αἱ Βερσαλλίαι, τὰ υπερήφανα ταῦτα ἀνάκτορα Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', ἀνωκοδομήθησαν ὑπὸ τοῦ Μανσάρ κυρίως ὡς μνημεῖον τῆς ἀπολύτου μοναρχίας, ὁ δὲ βασιλεὺς ἠδύνατο ἐπίσης δικαίως νὰ εἴπῃ „Versailles c'est moi“, ὅπως ἔλεγε καὶ τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο λόγιον „l'état c'est moi!“

Ἡ μεγαλοπρεπὴς συναναστροφή, ἣτις ἐπλήρου τὰς πολυτελεῖς ἐκεῖνας αἰθούσας, οἱ ὑπουργοὶ καὶ οἱ στρατηλάται, οἵτινες συνήρχοντο ἐν τοῖς διαφόροις δωματίοις πρὸς σύσκεψιν, παρῆσαν ἐκεῖ μόνον τῇ θελήσει καὶ προσταγῇ τοῦ βασιλέως. Οἱ πρίγκηπες καὶ αἱ πριγκήπισσαι, οἱ αὐλικοὶ καὶ αἱ εὐνοούμεναι, αἱ κατοικοῦσαι ἐν Βερσαλλίαις, ἦσαν μόνον σκοτεινοὶ πλανῆται, μικροὶ καὶ ἀφανεῖς δορυφόροι περὶ τὸν ἥλιον στρεφόμενοι καὶ παρ' αὐτοῦ λαμβάνοντες φῶς καὶ ζώην. Τὸ μέγα καὶ εὐρύχωρον ἀνάκτορον μετὰ τῶν ἐπιχρῶσων αὐτοῦ ὑπερώων καὶ καλλιτεχνημάτων, τῶν λαμπρῶν κήπων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς πιδάκων εἶχον κατασκευασθῇ πρὸς διασκέδασιν καὶ ἀπόλαυσιν ἐνδὸς καὶ μόνου, ὅπως καὶ ἅπαντες οἱ ἐν αὐτοῖς συναθροιζόμενοι ἄνθρωποι ἔζων, ὅπως ἓνα καὶ μόνον εὐχάριστήσωσι. Μόνον ὁ βασιλεὺς ἔζη δι' αὐτόν, ἡ δὲ λοιπὴ ἀνθρωπότης ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψιν ἐφ' ὅσον ἠδύνατο νὰ τῷ καταστήτῃ χρήσιμος καὶ ωφέλιμος.

Ἀδιάφορον ὅλως ἦτον ἂν ὁ Μανσάρ εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν ἀνακτόρων τούτων κατεδαπάνησεν εἰκοσιν ἔτη τοῦ βίου του, διὰ τὸν βασιλέα καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐθεωρεῖτο ἀπλῶς ὁ βραχίον, ὁ διεξαγαγὼν ὅλα ταῦτα. Οὐδὲν ἐπίσης ἐσημαίνεν ἂν ὁ Ῥακίνας, ὁ Βουαλὼ καὶ οἱ ἄλλοι ἰδύναντο ἐν τῷ μέλλοντι νὰ θεωρῶνται μεγάλοι ποιηταί, ἐν τῇ αὐλῇ τῶν Βερσαλλιῶν εἶχον ἀξίαν μόνον ὡς ἱστοριογράφοι τοῦ βασιλέως. Ὁ Βοσσουέτος δι' αὐτὴν δὲν ἦτον ὁ εὐγλωττότατος τῶν τότε ρητόρων, ἀλλὰ μόνον ὁ ἀπεσταλμένος, δι' οὗ ὁ Λουδοβίκος διεπραγματεύετο πρὸς τὸν θεὸν καὶ ἀπέκτα τοὺς εὐνοϊκωτάτους δι' αὐτὸν ὅρους. Ὁ κάλαμος τοῦ La Bruyère καὶ ὁ χρωστήρ τοῦ Largillier μόνον σκοπὸν εἶχον νὰ ζωγραφίσωσι τὴν εἰκόνα τῶν ὑποκειμένων ἐκεῖνων, ἅτινα εἶχον τὴν τιμὴν ν' ἀποτελῶσι τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως.

Καίτοι ὅλα ταῦτα τὰ παραδείγματα εἶνε ἀρκούσαι ἀποδείξεις τοῦ ἀμέτρου ἐγωῖσμοῦ ἐνδὸς μονάρχου, καταντήσαντος ἐπὶ τέλους νὰ θεωρῇ ἑαυτὸν καὶ ἡμίθεον, ὑπῆρχεν ἐν τούτοις ἐν τῇ αὐλῇ του καὶ ἀξιώμα τι, τρανῶς ἀποδεικνύον πόσον ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ἀνώτερον πάσης ἐργασίας καὶ ἀσχολίας, εἰς ἣν ὑπόκεινται οἱ ἄλλοι θνητοί, καὶ πῶς δι' ἕκαστον αὐτῷ ἐπιβαλλόμενον καθήκον εὗρισκε πάν-